

Аналіз стану та перспективи розвитку седативних лікарських засобів на сучасному фармацевтичному ринку України

С. А. Гладішева ¹A, Аль Насір Ейяд ^{2,B,C,D}, В. В. Луць ^{3,F}, О. П. Гудзенко ^{4,E}

¹Запорізький державний медичний університет, Україна, ²Науково-дослідний інститут медико-біологічних проблем ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпро, ³Запорізький медичний фаховий коледж, Україна, ⁴ДЗ «Луганський державний медичний університет», м. Рубіжне, Україна

A – концепція та дизайн дослідження; B – збір даних; C – аналіз та інтерпретація даних; D – написання статті; E – редагування статті; F – остаточне затвердження статті

Сучасними дослідженнями з'ясовано прямий зв'язок когнітивних розладів із поведінковими розладами, психопатологічними синдромами. Ноотропні лікарські засоби, що використовують у фармакотерапії когнітивних порушень, клінічно малоефективні для лікування психоемоційних розладів. Для корекції таких станів доцільно призначати седативні засоби, що забезпечують комплексний вплив на етіологічні чинники, патогенетичні ланки та симптоматичні прояви захворювання.

Мета роботи – комплексний асортиментний аналіз фармацевтичного ринку України в межах групи седативних лікарських засобів.

Матеріали та методи. Дослідження виконали з використанням статистичних і маркетингових методів аналізу електронних і друкованих джерел інформації (Державний реєстр лікарських засобів станом на вересень 2020 року). Об'єкт дослідження – інформація щодо структури ринку седативних лікарських засобів, зареєстрованих в Україні. Протягом роботи використали графічний і логічний методи.

Результати. Результати досліджень показали: в цьому сегменті продукція фармацевтичних підприємств України становить 71,50 %, ФРН – 7,50 %, Польщі – 3,56 %, Італії, Словенії, Франції – по 1,50 %, Австрії, Мальти, Великої Британії – по 1,02 %. Препарати цієї групи представлені твердими (таблетки, таблетки з оболонкою, капсули, гранули, збори в пачках і фільтр-пакетах) і рідкими (настойка, краплі, екстракт рідкий, еліксир, сироп, розчин оральний). 3-поміж досліджених лікарських форм переважають тверді лікарські форми, їхня частка становить 62,7 % від загального асортименту, найбільший відсоток припадає на таблетки (45,5 %). Найбільшу частку ринку рідких лікарських форм (21,8 %) становлять настойки – 18,9 %. Найменший відсоток припадає на такі лікарські форми, як екстракти рідкі, краплі, еліксири та розчини оральні (загалом 15,5 %). Аналізуючи стан фармацевтичного ринку України седативних лікарських засобів за походженням, виявили: синтетичні препарати становлять 24,55 % ринку (таблетки – 92,7 %), препарати природного (рослинного) походження – 75,45 % (тверді лікарські форми – 89,6 %).

Висновки. Виконали маркетингові дослідження сучасного ринку седативних лікарських засобів. Встановили, що кількісний та якісний асортимент сформований препаратами і закордонних фірм, і вітчизняних виробників. Проаналізували стан фармацевтичного ринку України седативних лікарських засобів за походженням. Визначили, що седативні препарати природного (рослинного) походження переважають і становлять 2/3 загального асортименту седативних препаратів, що зареєстровані в Україні станом на вересень 2020 року. Синтетичні седативні лікарські засоби представлені здебільшого комбінованими препаратами. Монопрепарати рослинного походження становлять більшість асортиментних позицій у ряду аналогів. Науковий і практичний інтерес викликає створення лікарських препаратів, зокрема на основі пептидів вазопресинового ряду, що здатні забезпечувати комплексну фармакотерапевтичну корекцію психоемоційних і когнітивних розладів, адже це одна з найважливіших і найактуальніших проблем у сучасній неврології.

Ключові слова: фармацевтичний ринок, седативні засоби, асортиментний аналіз, лікарські засоби.

Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. 2021. Т. 14, № 1(35). С. 114–119

Analysis of the current state and prospects for the development of sedatives in the modern Ukrainian pharmaceutical market

S. A. Hladysheva, Al Nasir Eiad, V. V. Luts, O. P. Hudzenko

Modern research has shown that cognitive impairments are directly related to behavioral disorders and psychopathological syndromes. Nootropic drugs used for pharmacotherapy of cognitive impairments demonstrate low clinical efficiency for the treatment of psychoemotional disorders. In this case, it is advisable to correct such states by prescribing sedatives that have an integrated effect on etiological factors, pathogenetic links and symptomatic manifestations of the disease.

ARTICLE INFO

<http://pharmed.zsmu.edu.ua/article/view/226869>

UDC 339.13.021:615.214.24(477)
DOI: [10.14739/2409-2932.2021.1.226869](https://doi.org/10.14739/2409-2932.2021.1.226869)

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2021; 14 (1), 114–119

Key words: pharmaceutical market, sedatives, assortment analysis, pharmaceutical preparations.

*E-mail: Gladisheva1962@gmail.com

Надійшла до редакції: 02.10.2020 // Revised: 20.10.2020 // Accepted: 04.11.2020

The aim of the research was to carry out a comprehensive assortment analysis of sedative drugs within the pharmaceutical market of Ukraine.

Materials and methods. Studies were carried out through generally accepted statistical and marketing studies (State Register of Medicines of Ukraine, September, 2020). Our research focused on the information on the structure of the market of sedatives registered in Ukraine. Graphical and logical methods were used in the course of the study.

Results. The results of the study have shown that the products manufactured in the Ukrainian pharmaceutical enterprises take 71.50 % of this segment; whereas sedatives produced in Germany – 7.50 %; in Poland – 3.56 %; in Italy, Slovenia, France – 1.50 % for each respectively; in Austria, Malta, Great Britain – 1.02 % for each respectively. The preparations of this group are represented in solid (tablets, coated tablets, capsules, granules, herbs in packs and filter bags) and liquid (tinctures, drops, liquid extracts, elixirs, syrups, oral solutions) dosage forms. Among the studied medicines, solid dosage forms predominate; their share makes 62.7 % of the assortment, and the highest percentage rate is held by tablets (45.5 %). The largest market share of liquid medicinal forms is made by tinctures, in particular 18.9 %. The lowest percentage rates are observed in such medicinal forms as liquid extracts, drops, elixirs, syrups and oral solutions (15.5 % in general). Analysis of the state of the Ukrainian pharmaceutical market of sedatives shows that synthetic drugs account for 24.55 % of the market (tablets – 92.7 %), natural (plant) medicines – 75.45 % (solid dosage forms – 89.6 %).

Conclusions. Marketing studies were carried out on the modern market of sedative medicines in Ukraine. It has been established that the quantitative and qualitative diversity of the current assortment is presented by the imported drugs and domestic producers. Analysis of the state of the Ukrainian pharmaceutical market of sedatives was performed. Sedative preparations of natural (plant) origin have been found to be predominant and occupy 2/3 of the total range of sedatives registered in Ukraine as of September, 2020. Synthetic sedative drugs are mainly combined. Monodrugs of plant origin make up the majority of assorted items. Development of drugs aimed at providing complex pharmacotherapeutic correction of cognitive and psychoemotional disorders and based on such peptides as vasopressin, is one of the most significant and relevant problems in modern neurology and is of great scientific and practical value.

Key words: pharmaceutical market, sedatives, assortment analysis, pharmaceutical preparations.

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2021; 14 (1), 114–119

Анализ состояния и перспективы развития седативных лекарственных средств на современном фармацевтическом рынке Украины

С. А. Гладышева, Аль Насир Эйяд, В. В. Луць, А. П. Гудзенко

Современными исследованиями показана прямая связь когнитивных расстройств с поведенческими расстройствами и психопатологическими синдромами. Используемые для фармакотерапии когнитивных нарушений ноотропные лекарственные средства клинически малоэффективны для лечения психоэмоциональных расстройств. Для коррекции таких состояний целесообразно назначать седативные средства, обеспечивающие комплексное влияние на этиологические факторы, патогенетические звенья и симптоматические проявления заболевания.

Цель работы – комплексный ассортиментный анализ фармацевтического рынка Украины в рамках группы седативных лекарственных средств.

Материалы и методы. Исследования проведены с применением статистических и маркетинговых методов анализа электронных и печатных источников информации (Государственный реестр лекарственных средств по состоянию на сентябрь 2020 года). Объект исследования – информация о структуре рынка седативных лекарственных средств, зарегистрированных в Украине. В работе использованы графический и логический методы.

Результаты. Результаты исследований показали: в данном сегменте продукция фармацевтических предприятий Украины занимает 71,50 %, ФРГ – 7,50 %, Польши – 3,56 %, Италии, Словении, Франции – по 1,50 %, Австрии, Мальты, Великобритании – по 1,02 %. Препараты данной группы представлены твердыми (таблетки, таблетки с оболочкой, капсулы, гранулы, сборы в пачках и фильтр-пакетах) и жидкими (настойки, капли, экстракты жидкие, эликсиры, сиропы, растворы оральные) лекарственными формами. Среди изученных лекарственных форм преобладают твердые лекарственные формы, доля которых составляет 62,7 % общего ассортимента, наибольший процент из них – таблетки (45,5 %). Наибольшую долю рынка жидких лекарственных форм занимают настойки – 18,9 %. Наименьшую долю составляют такие лекарственные формы, как жидкие экстракты, капли, эликсиры и растворы оральные (в сумме 15,5 %). Анализируя состояние фармацевтического рынка Украины седативных лекарственных средств по происхождению, установили: синтетические препараты занимают 24,55 % рынка (92,7 % – таблетки), препараты природного (растительного) происхождения – 75,45 % (89,6 % – твердые лекарственные формы).

Выводы. Проведены маркетинговые исследования современного рынка седативных лекарственных средств Украины. Установлено, что количественный и качественный ассортимент сформирован препаратами и зарубежных фирм, и отечественными производителями. Проанализировали состояние фармацевтического рынка Украины седативных лекарственных средств по происхождению. Отмечено, что седативные препараты природного (растительного) происхождения преобладают и составляют 2/3 общего ассортимента седативных препаратов, зарегистрированных в Украине по состоянию на сентябрь 2020 года. Синтетические седативные лекарственные средства представлены в основном комбинированными препаратами. Монопрепараты растительного происхождения составляют большинство ассортиментных позиций в ряду аналогов. Научный и практический интерес представляет создание лекарственных препаратов, в том числе на основе пептидов вазопрессинового ряда, способных обеспечивать комплексную фармакотерапевтическую коррекцию психоэмоциональных и когнитивных расстройств, так как это одна из наиболее значимых и актуальных проблем в современной неврологии.

Ключевые слова: фармацевтический рынок, седативные средства, ассортиментный анализ, лекарственные средства.

Актуальные вопросы фармацевтической и медицинской науки и практики. 2021. Т. 14, № 1(35). С. 114–119

Нині спостерігається тенденція до збільшення психопатичних і психопатологічних розладів. Така ситуація спричинилася внаслідок різних негативних факторів, що притаманні сучасному суспільству, як-от нестабільність економічного та політичного становища, соціально-екологічні проблеми, малорухливий спосіб життя, емоційне (професійне) «вигоряння», погіршення пам'яті в поєднанні з руховими та іншими когнітивними порушеннями тощо. Яскравий приклад таких розладів – тривале дистанціювання та самоізоляція в період пандемії COVID-19 (зниження уваги, гальмування мовлення та мислення, збільшення випадків самогубства, домашнього насильства, різних злочинів тощо) [1,2].

Сучасними дослідженнями з'ясовано прямий зв'язок когнітивних розладів із поведінковими розладами, психопатологічними синдромами. У клінічній практиці поширене співіснування когнітивних порушень і депресії, яку часто вважають першим симптомом прояву деменції при хронічних ішемічних станах мозку або хворобі Альцгеймера. Перші ознаки когнітивного дефіциту нерідко маніфестують не у старечому віці, а вже починаючи з 50–60 років. Одним з основних чинників «омолодження» цієї патології, а також найважливішим чинником психоемоційних і когнітивних розладів, вважають хронічний стрес [3].

Повністю виключити стреси зі свого життя майже неможливо, максимум, що можна зробити, – мінімізувати їхню кількість. У цьому аспекті важливою є профілактика виникнення порушень роботи нервової системи та їхня раціональна терапія.

Слід враховувати, що ноотропні лікарські засоби, які використовують для фармакотерапії когнітивних порушень, клінічно малоефективні для лікування психоемоційних розладів. Для корекції таких станів доцільно призначати седативні засоби, що забезпечують комплексний вплив на етіологічні чинники, патогенетичні ланки та симптоматичні прояви захворювання [4].

Нині седативні лікарські засоби (код АТС N05C) широко використовують у практичній медицині для зменшення психічного та психологічного напруження при різних невротичних патологічних станах [5]. Препарати цієї групи регулюють вплив центральної нервової системи, підсилюючи процеси гальмування або знижуючи процеси збудження, усуваючи наслідки стресу [6].

Мета роботи

Комплексний асортиментний аналіз фармацевтичного ринку України в межах групи седативних лікарських засобів.

Матеріали і методи дослідження

Дослідження виконали з використанням статистичних і маркетингових методів аналізу електронних і друкованих джерел інформації (Державний реєстр лікарських засобів станом на вересень 2020 року). Об'єкт дослідження – інформація щодо структури ринку седативних лікарських

засобів, зареєстрованих в Україні. Протягом роботи використали графічний і логічний методи.

Результати

Вивчили сучасну номенклатуру вітчизняного ринку седативних лікарських засобів. Згідно з класифікаційною системою АТС [7] і Державним реєстром лікарських засобів України [8], препарати цього сегмента представлені такими групами: комбіновані препарати барбітуратів; засоби, що близькі до бензодіазепіну; антагоністи рецепторів мелатоніну, препарати бромідів і дексмететомідину, група інших седативних і снодійних препаратів. До останньої групи належать препарати на основі валеріани, меліси, шавлії, півонії, кропиви собачої, а також комбіновані рослинні препарати.

Аналізуючи частку кожної країни-виробника, представленої на вітчизняному фармацевтичному ринку, встановили: продукція цього сегмента (седативних засобів) фармацевтичних підприємств України становить 71,50 %, ФРН – 7,50 %, Польщі – 3,56 %, Італії, Словенії, Франції – по 1,50 %, Австрії, Мальти, Великої Британії – по 1,02 % (рис. 1).

Препарати цієї групи представлені твердими (таблетки, таблетки з оболонкою, капсули, гранули, збори в пачках і фільтр-пакетах) та рідкими (настойка, краплі, екстракт рідкий, еліксир, сироп, розчин оральний). Результати структурного асортименту лікарських форм наведені на рис. 2.

Встановили, що серед досліджених лікарських форм переважають тверді, частка яких дорівнює 62,7 % загального асортименту, найбільший відсоток припадає на таблетки (45,5 %). Найбільшу частку ринку рідких лікарських форм (21,8 %) становлять настойки, їхня частка – 18,9 %. Найменша частка припадає на такі лікарські форми, як екстракти рідкі, краплі, еліксири та розчини оральні (загалом 15,5 %).

Аналізуючи стан фармацевтичного ринку України седативних лікарських засобів за походженням, визначили: синтетичні препарати становлять 24,55 % ринку (92,7 % – таблетки), препарати природного (рослинного) походження – 75,45 % (89,6 % – тверді лікарські форми) (рис. 3).

Синтетичні седативні лікарські засоби представлені насамперед комбінованими препаратами: фенобарбітал та етиловий ефір α -бромізовалеріанової кислоти; левана (моно-[7-бром-2-оксо-5-(2-хлорфеніл)-2,3-дигідро-1H-бензо[1,4]діазепін-3-іл]сукцинат моногідрат; зопіклон та мідазолам тощо.

Фармакотерапевтичні седативні засоби на основі фітосировини стали особливо популярними, оскільки забезпечують стабілізацію кірково-підкіркових взаємозв'язків і психоемоційної сфери загалом [9].

Розрізняють дві групи засобів рослинного походження: монопрепарати та комбіновані рослинні препарати. Монопрепарати представлені препаратами валеріани, шавлії, хмелю, лаванди, півонії та кропиви собачої (рис. 4). Слід наголосити на однорідності лікарських форм для цієї групи.

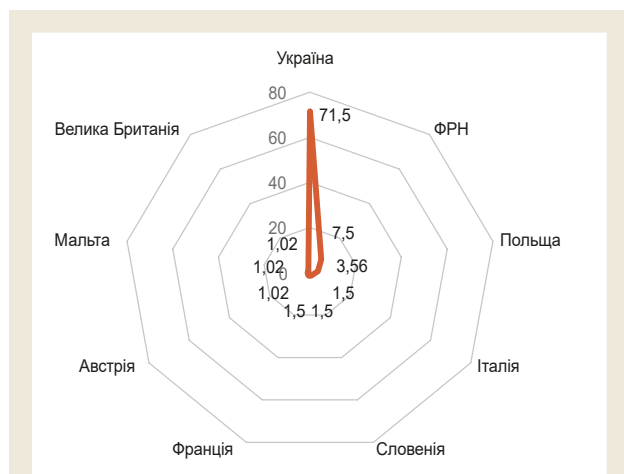

Рис. 1. Мікроконтур фармацевтичних підприємств країн-виробників седативних препаратів (за даними Державного реєстру лікарських засобів України станом на вересень 2020 року) [8].

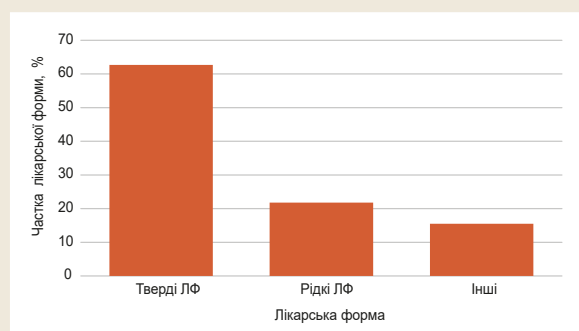

Рис. 2. Частка лікарської форми (ЛФ) в асортименті седативних лікарських засобів (за даними Державного реєстру лікарських засобів України станом на вересень 2020 року) [8].

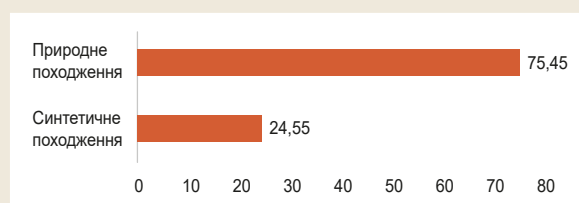

Рис. 3. Структура седативних лікарських засобів за походженням (за даними Державного реєстру лікарських засобів України станом на вересень 2020 року) [8].

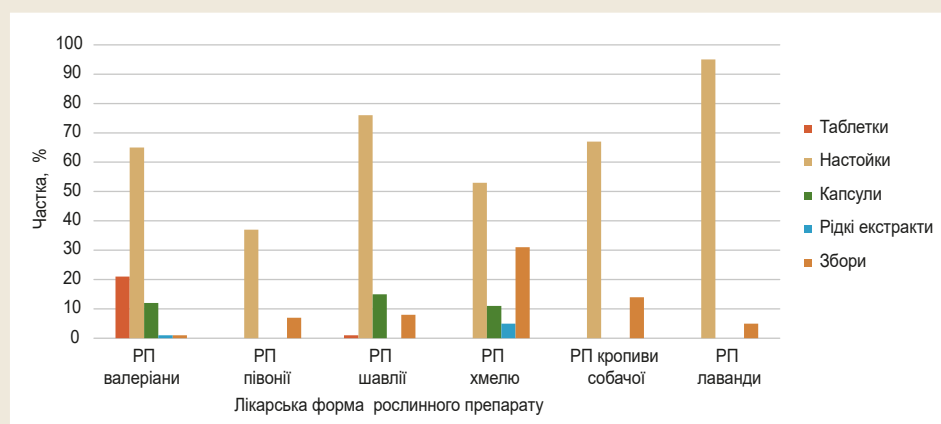

Рис. 4. Частка лікарських форм в асортименті монопрепаратів рослинного походження (за даними Державного реєстру лікарських засобів України станом на вересень 2020 року) [8].

Монопрепарати півонії, кропиви собачої та лаванди представлені лише настоякою та зборами, але ці види лікарських рослин входять до складу багатокомпонентних лікарських засобів седативної дії, тому широко застосовуються з цією метою. Різноманітністю лікарських форм характеризуються тільки препарати валеріани, шавлії та хмелю [10].

У низці випадків терапія монопрепаратами валеріани виявляється недостатньо ефективною для усунення проявів супутньої вегето-судинної дистонії, а іноді необхідне посилення седативного ефекту. Для цього до валеріани у складі комбінованих препаратів додають такі лікарські рослини, як хмель звичайний, м'ята перцева та меліса лікарська.

Препарати півонії та кропиви собачої застосовують у комплексному лікуванні вегето-судинної дистонії, безсоння, що має невротичний характер, неврозів, епілепсії, гормональних розладів тощо [11].

Препарати валеріани вважають одними з найцікавіших і найперспективніших, оскільки вони дають змогу досягти максимального рівня комплексної психоемоційної та когнітивної дії, що не можливо під час застосування інших ноотропних і седативних засобів [4].

Обговорення

Розроблення нових лікарських засобів для фармакотерапії поєднаних психоемоційних і когнітивних розладів для неврологічної практики – важлива й актуальна проблема вітчизняної охорони здоров'я. Необхідність інтенсифікації досліджень у цій галузі зумовлена частим (до 50 %) поєднанням психоемоційних розладів із когнітивними порушеннями в межах цереброваскулярної патології. Це тісно пов'язано з працездатністю, соціальною активністю пацієнтів, а також додає до медичного аспекту проблем ще й соціально-економічну складову.

Створення фармакотерапевтичних засобів для лікування названих патологій може відбуватися шляхом комбінації ноотропних і седативних активних фармацевтичних інгредієнтів. Успішним прикладом реалізації

цього напрямку може бути препарат Когніфен, який доволі ефективно використовують у неврологічній практиці [12].

Поєднання кількох різноспрямованих біологічно активних речовин в одній лікарській формі підвищує ризик їхньої взаємодії та можливості розвитку небажаних побічних ефектів. Тому доцільнішими можна вважати пошук нових лікарських речовин, що здатні корегувати психоемоційні та когнітивні розлади, і розроблення інноваційних лікарських форм із ними (забезпечують максимальний рівень біологічної активності при мінімальній побічній дії). Такими активними фармацевтичними інгредієнтами є пептидергічні препарати та пептиди. Один із прикладів ефективних препаратів на їхній основі – Кортексін [13].

Доволі ефективно стимулюють процеси навчання та пам'яті пептиди вазопресинового ряду, зумовлюючи науковий інтерес щодо створення на їхній основі відповідних фармакотерапевтичних засобів для неврологічної практики [14].

Висновки

1. Виконали маркетингові дослідження сучасного ринку седативних лікарських засобів. Встановили, що кількісний, якісний асортимент представлений препаратами і закордонних фірм, і вітчизняних виробників.

2. Проаналізували стан фармацевтичного ринку седативних лікарських засобів України за походженням. Визначили, що седативні препарати природного (рослинного) походження переважають і становлять 2/3 загально-го асортименту седативних препаратів, що зареєстровані в Україні станом на вересень 2020 року. Синтетичні седативні лікарські засоби представлені здебільшого комбінованими препаратами. Монопрепарати рослинного походження становлять більшість асортиментних позицій у ряду аналогів.

3. Науковий і практичний інтерес викликає створення лікарських препаратів, зокрема на основі пептидів вазопресинового ряду, які здатні забезпечувати комплексну фармакотерапевтичну корекцію психоемоційних, когнітивних розладів, адже це одна з найважливіших і найактуальніших проблем у сучасній неврології.

Перспективи подальших досліджень полягають у здійсненні досліджень зі створення інноваційних вітчизняних лікарських засобів для комплексної фармакокорекції психоемоційних і когнітивних розладів для неврологічної практики.

Фінансування

Робота виконана в рамках НДР ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»: «Виявлення взаємовідносин безумовно-рефлекторної активності та функціонування індивідуальних тимчасових нервових реакцій у тварин» (№ держреєстрації 0111U000895), «Розробка способів моделювання патологічних станів (дисліпідемія, гіпопротеїнемія, гіпер- та гіпомнезія) організму» (№ держреєстрації 0114U001288).

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: authors have no conflict of interest to declare.

Відомості про авторів:

Гладишева С. А., канд. фарм. наук, асистент каф. управління і економіки фармації та фармацевтичної технології, Запорізький державний медичний університет, Україна.

ORCID ID: [0000-0003-4595-9445](https://orcid.org/0000-0003-4595-9445)

Аль Насір Ейяд, аспірант, НДІ медико-біологічних проблем, ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпро.

Луць В. В., канд. фарм. наук, старший викладач, Запорізький медичний фаховий коледж, Україна.

Гудзенко О. П., д-р фарм. наук, професор каф. технології ліків, організації та економіки фармації, ДЗ «Луганський державний медичний університет», м. Рубіжне, Україна

ORCID ID: [0000-0001-7203-7476](https://orcid.org/0000-0001-7203-7476)

Information about authors:

Hladysheva S. A., PhD, Assistant of the Department of Pharmacognosy, Pharmaceutical Chemistry and Technology of Medications, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

Al Nasir Eiad, Postgraduate Student, Research Institute of Medical and Biological Problems, State Institution "Dnepropetrovsk Medical Academy of the Ministry of Health of Ukraine", Dnipro.

Luts V. V., PhD, Senior Lecturer, Zaporizhzhia Medical Professional College, Ukraine.

Hudzenko O. P., Dr.hab., Professor of the Department of Technology of Medications, Organization and Pharmaceutical Economy, State Institution "Luhansk State Medical University", Rubizhne, Ukraine.

Сведения об авторах:

Гладышева С. А., канд. фарм. наук, ассистент каф. управления, экономики фармации и фармацевтической технологии, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Аль Насир Эйяд, аспирант, НИИ медико-биологических проблем, ДУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины», г. Днипро.

Луць В. В., старший преподаватель, Запорожский медицинский профессиональный колледж, Украина.

Гудзенко А. П., д-р фарм. наук, профессор каф. технологии лекарств, организации и экономики фармации, ГУ «Луганский государственный медицинский университет», г. Рубежное, Украина.

Список літератури

- Максименко К. С. Психологическая специфика непсихотических личностных расстройств. *Проблеми сучасної психології*. 2016. Вип. 31. С. 186-201.
- Островский Д. И., Иванова Т. И. Влияние новой коронавирусной инфекции COVID-19 на психическое здоровье человека (обзор литературы). *Омский психиатрический журнал*. 2020. Т. 24, № 2-1S. С. 4-10. <https://doi.org/10.24411/2412-8805-2020-10201>
- Депрессия и деменция: две стороны одной медали? / Ю. Э. Азимова, К. А. Ищенко, А. П. Рачин, М. Е. Гусева. *Русский медицинский журнал*. 2016. Т. 24, № 24. С. 1616-1619.
- Бурчинский С. Г. Препараты валерианы как комплексные корректоры психоэмоциональных и когнитивных расстройств в неврологии: новые возможности. *Практикующий лікар*. 2015. № 3. С. 49-53.
- Бурчинский С. Г. Новые подходы к фармакотерапии и фармакопрофилактике астено-невротических состояний. *Практикующий лікар*. 2015. № 4. С. 45-48.
- Рождественский Д. А. Обзор клинической фармакологии седативных средств. *Лечебное дело*. 2015. № 1. С. 13-21.
- Компендіум – лікарські препарати. URL : <http://compendium.com.ua>
- Державний реєстр лікарських засобів України. URL : <http://www.drz.kiev.ua>
- Григорьева Л. М., Пястолова С. О. О использовании лекарственных средств растительного происхождения в психиатрии. *Современные тенденции развития науки и технологий*. 2016. № 1-3. С. 25-29.

- [10] Бурчинский С. Г. Депрессивные и дистимические расстройства при психосоматической патологии и пути их фармакологической коррекции. *Практикующий лікар*. 2015. № 2. С. 51-56.
- [11] Савельева О. В., Владимірова І. М. Аналіз номенклатури седативних та снодійних препаратів в Україні. *Фармацевтичний часопис*. 2015. № 3. С. 40-43. <http://doi.org/10.11603/2312-0967.2015.3.4932>
- [12] Мудренко И. Г. Эффективность когнифена в лечении деменций. *Психиатрия, психотерапия и клиническая психология*. 2017. Т. 8, № 3. С. 324-336.
- [13] Гомазков О. А. Кортексин: молекулярные механизмы и мишени нейропротективной активности. *Журнал неврологии и психиатрии им. С. С. Корсакова*. 2015. № 8. С. 99-104. <http://doi.org/10.17116/jnevro20151158199-104>
- [14] Дроздов А. Л. Мнестические эффекты пептидов вазопрессинового ряда. Днепропетровск : ЧМП «Экономика», 2015. 402 с.

References

- [1] Maksymenko, K. S. (2016). Psikhologicheskaya spetsifika nepсихотических личностных расстройств [Psychological specificity of non-psychotic personality disorders]. *Problemy suchasnoi psikhologii*, 31, 186-201. [in Russian].
- [2] Ostrovskiy D. I., & Ivanova T. I. (2020). Vliyaniye novoi koronavirusnoi infektsii COVID-19 na psikhicheskoye zdorov'ye cheloveka (obzor literatury) [Influence of the new coronavirus COVID-19 infection on human mental health (literature review)]. *Omskii psikhiatricheskii zhurnal*, 24(2-1S), 4-10. [in Russian]. <https://doi.org/10.24411/2412-8805-2020-10201>
- [3] Azimova, Yu. Ye, Ishchenko, K. A., Rachin, A. P. & Guseva, M. E. (2016). Depressiya i dementsiya: dve storony odnoi medali? [Depression and dementia: two sides of the same coin?]. *Russkii meditsinskii zhurnal*, 24(24), 1616-1619. [in Russian].
- [4] Burchinskii, S. G. (2015). Preparaty valeriany kak kompleksnye korektory psikhoemotsional'nykh i kognitivnykh rasstroystv v neurologii: novye vozmozhnosti [Valerian drugs as the comprehensive correctors of psycho-emotional and cognitive disorders in neurology: new opportunities]. *Praktikuiuchiyi likar*, (3), 49-53. [in Russian].
- [5] Burchinskii, S. G. (2015). Novye podkhody k farmakoterapii i farmakoprolifaktike asteno-nevroticheskikh sostoyanii [New approaches to the pharmacotherapy and pharmacoprevention of asthenoneurotic states]. *Praktikuiuchiyi likar*, (4), 45-48. [in Russian].
- [6] Rozhdestvenskii, D. A. (2015). Obzor klinicheskoi farmakologii sedativnykh sredstv [Review of clinical pharmacology of sedatives facilities]. *Lechebnoye delo*, (1), 13-21. [in Russian].
- [7] *Kompendium. Likarski preparaty*. [Compendium. Medicines]. <http://compendium.com.ua>
- [8] *Derzhavnyi reiestr likarskykh zasobiv Ukrainy* [State register of medicines of Ukraine]. <http://www.drlz.kiev.ua>
- [9] Grigoreva, L. M. & Piastolva, S. O. (2016). O ispolzovanii lekarstvennykh sredstv rastitelnogo proiskhozhdeniya v psixiatrii [About the use of medications of phytogenous in psychiatry]. *Sovremennyye tendentsii razvitiya nauki i tekhnologii*, (1-3), 25-29. [in Russian].
- [10] Burchinskii, S. G. (2015). Depressivnye i distimicheskie rasstroystva pri psikhosomaticheskoy patologii i puti ikh farmakologicheskoi korektsii [Depressive and dysthymic disorders in psychosomatic diseases and ways of their pharmacological correction]. *Praktikuiuchiyi likar*, (2), 51-56. [in Russian].
- [11] Savelyeva, O. V. & Vladymyrova, I. M. (2015). Analiz nomenklatury sedativnykh ta snodiinykh preparativ v Ukraini [An analysis of nomenclature of sedative and somnolent drugs in Ukraine]. *Farmatsevtichnyi chasopys*, (3), 40-43. [in Ukrainian].
- [12] Mudrenko, I. G. (2017). Effektivnost kognifena v lechenii dementsii [Efficiency of kogniphen in treatment of dementias]. *Psikhiatriya, psikhoterapiya i klinicheskaya psikhologiya*, 3(8), 324-336. [in Russian].
- [13] Gomazkov, O. A. Korteksin: molekulyarnyye mekhanizmy i misheni neiroprotektivnoi aktivnosti [Cortexin: molecular mechanisms and targets of Neuroprotection activity]. *Zhurnal neurologii i psikhiiatrii im. S. S. Korsakova*, (8), 99-104. [in Russian]. <http://doi.org/10.17116/jnevro20151158199-104>
- [14] Drozdov, A. L. (2015). *Mnesticheskie efekty peptidov vazopressinovogo ryada* [Mnemonic effects of peptides of vazopressin row]. Dnepropetrovsk: Ekonomika. [in Russian].